

Sygn. akt IV K 844/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2019 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi Północ w Warszawie w IV Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Nowak - Januchta

Protokolant: Monika Zarzycka

w obecności Prokuratora:----

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24.04.2019 r.

sprawy: **Ł. Z.**, s. J. i E., ur. (...) w P.

oskarżonego o to, że:

w okresie od 31 maja 2017 roku do 16 lipca 2018 roku w W. uchylał się od wykonania ciążącego na nim z mocy wyroku: Sądu Rejonowego w (...) z dnia (...), sygn. akt (...) obowiązku alimentacyjnego określonego w/w wyrokiem co do wysokości przez nielożenie na utrzymanie syna A. Z., któremu klauzulę wykonalności nadano postanowieniem Sądu Rejonowego w (...) z dnia (...) roku – przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości przekroczyła równowartość trzech świadczeń okresowych,

tj. o czyn z art. 209 § 1 kk

orzeka:

I. na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec oskarżonego **Ł. Z.** warunkowo umarza na okres próby 1 (jednego) roku;

II. na podstawie art. 67 § 3 k.k. zobowiązuje oskarżonego do naprawienia szkody poprzez zapłatę zaległych alimentów za okres wskazany w zarzucie w kwocie 800 (osiemset złotych);

III. na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 kk zobowiązuje oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku lożenia na utrzymanie syna A. Z. poprzez bieżące płacenie alimentów;

IV. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 130 (sto trzydzieści złotych) zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Sygn. akt IV K 844/18

UZASADNIENIE

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego ujawnionego w trakcie rozprawy głównej Sąd ustalił, co następuje:

Ł. Z. i E. S. mają syna A. Z. urodz. (...) Wyrokiem z dnia (...). sygn. akt (...) Sąd Rejonowy w (...) zasądził od Ł. Z. na rzecz małoletniego A. Z. tytułem alimentów po 400 zł miesięcznie, płatnych do rąk ustawowej przedstawicielki małoletniego E. S. do 10 – go każdego miesiąca poczynając od dnia 15.10.2008 r. Wobec okoliczności, że Ł. Z. nie wypełniał ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego w zakresie określonym przez sąd, E. S. złożyła wniosek do (...) urzędu Dzielnicy T. (...) W. o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dołączając do wniosku zaświadczenie organu

egzekucyjnego – Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) – o bezskuteczności egzekucji alimentów. Decyzją ww. organu z dnia 02.11.2017 r. przyznano A. Z. świadczenie z funduszu alimentacyjnego w wysokości 400 zł w okresie od 01.10.2017 r. do 30.09.2018 r. Pismem z dnia 21 maja 2018 r. (...) T. (...) W. zawiadomił Prokuraturę Rejonową W. P. o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przez Ł. Z. przestępstwa uchylania się od ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego.

Ł. Z. (ur. (...)) jest kawalerem, ma na utrzymaniu syna A. Z. urodz. (...), jest osobą zdrową. W okresie od 02.06.2017 r. do 22.05.2018 r. był zarejestrowany jako bezrobotny, podejmował wówczas różne prace. Ł. Z. pracuje sezonowo – w okresie maja do listopada - na giełdzie rolno-spożywczej w B., osiągając miesięczny dochód w kwocie od 2.000 zł do 6.000 zł miesięczne. W okresie od czerwca 2017 r. do końca lipca 2018 r. Ł. Z. w części wywiązywał się z nałożonego na niego wyrokiem sądu obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniego syna A. Z.. Ł. Z. dokonał wpłat na konto Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) następujących kwot:

- w lipcu 2017 r. kwoty 500 zł;
- w sierpniu 2017 r. kwoty 400 zł,
- we wrześniu 2017 r. kwoty 400 zł,
- w grudniu 2017 r. kwoty 400 zł,
- w styczniu 2018 r. kwoty 400 zł,
- w lutym 2018 r. kwoty 400 zł,
- w czerwcu 2018 r. kwoty 400 zł,
- w lipcu 2018 r. kwoty 400 zł.

Ł. Z. we wskazanym wyżej okresie nie dokonał wpłaty świadczeń alimentacyjnych za miesiące czerwiec, październik i listopad 2017 r. oraz za miesiące marzec, kwiecień i maj 2018 r., przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości przekroczyła równowartość trzech świadczeń okresowych.

W ww. okresie Ł. Z. utrzymywał nieregularny kontakt z synem, odwiedzał go, czasem spędzał z nim weekendy w trakcie roku szkolnego, kupował synowi także prezenty. Ł. Z. w czerwcu 2017 r. kupił synowi hulajnogę za kwotę 1399,99 zł, we wrześniu 2017 r. dokonał wpłaty na rzecz E. S. kwoty 500 zł przeznaczonej na sfinansowanie obozu syna, w czerwcu 2018 r. za kwotę 269,98 zł kupił ponownie synowi hulajnogę, a w lipcu 2018 r. przekazał dodatkowo kwotę 1.000 zł na sfinansowanie udziału syna w obozie piłkarskim.

Małoletni A. Z. w okresie od czerwca do końca lipca 2018 r., podobnie jak we wcześniejszym okresie zamieszkiwał wraz z matką. E. S. od połowy 2017 r. jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna. Wcześniej w latach 2015 – 2017 uzyskiwała dochód w kwocie ok. 1000 zł miesięcznie z posiadanych udziałów w spółce. E. S. na utrzymanie syna ma przyznane świadczenia z funduszu alimentacyjnego, ponadto otrzymuje świadczenie „500+” oraz zasiłek rodzinny. Sama wychowuje małoletniego syna A. Z., który przez cały wskazany wyżej okres miał zaspokojone podstawowe potrzeby życiowe. Obecnie Ł. Z. uiszcza należności alimentacyjne zgodnie z treścią wyroku sądu z dnia (...). sygn. akt (...), ponadto dokonuje wyższych wpłat, regulując istniejące zaległości.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: częściowo wyjaśnień oskarżonego (k. 127-128), zeznań świadka E. S. (k. 129-130, 29v), zaświadczeniu o bezskuteczności egzekucji alimentów (k. 2, 35), kopii wyroku (k. 3-3v), dokumentacji nadesłanej przez Komornika Sądowego (k. 59-63), dowodów wpłat i zaświadczenia o dokonanych wpłatach (k. 78-79v), umowy zlecenia (k. 91-92), zaświadczenia z Urzędu Pracy (k. 93), kopii dowodów wpłat, paragonów i faktury VAT (k. 94-98, 115, 122).

Oskarżony Ł. Z. w trakcie postępowania przygotowawczego nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i odmówił składania wyjaśnień (k. 51).

W trakcie rozprawy głównej Ł. Z. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i wyjaśnił, że z jego strony nie było celowego działania, aby nie płacić alimentów na rzecz syna. Wyjaśnił, że w ciągu dwóch lat stracił oboje rodziców, ponadto pozostawał bez pracy, a jego sytuacja finansowa była trudna. Z tego powodu wpłaty nie były dokonywane na czas. Od czerwca 2018 r., kiedy zaczął pracę, płacił alimenty regularnie oraz zaczął nadpłacać. Oskarżony wyjaśnił, że co roku stara się synowi jakoś wynagrodzić, jak obchodzi w czerwcu urodziny. Wskazał, że trzy lata temu kupił synowi motorek o wartości 2500 zł, rok później hulajnogę o wartości 1500 zł, ponadto przekazał kwotę 500 zł na sfinansowanie obozu syna. Rok temu kupił synowi na urodziny hulajnogę za 300 zł i przekazał kwotę 1.000 zł na sfinansowanie udziału syna w obozie piłkarskim. Oskarżony wyjaśnił, że utrzymuje z synem kontakt, spotyka się z nim regularnie, latem spędza z synem więcej czasu. W okresie gdy był zarejestrowany jako bezrobotny, podejmował różne prace. Wskazał, że od kilku lat pracuje sezonowo na giełdzie w B. (k. 127-128).

Sąd zważył co następuje:

Wyjaśnienia oskarżonego Ł. Z. Sąd uznał za wiarygodne w części, w jakiej znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Sąd uwzględnił zatem twierdzenia oskarżonego, że częściowo realizował obowiązek alimentacyjny wobec syna, tj. przez większą część okresu objętego treścią zarzucanego mu czynu dokonywał wpłat świadczeń alimentacyjnych na konto Komornika przy Sądzie Rejonowym w (...), ponadto, że w tym okresie utrzymywał kontakt z synem, spędzał z nim czas, także kupował prezenty czy dodatkowo przekazywał pieniądze chociażby na sfinansowanie udziału syna w obozie piłkarskim. Powyższe okoliczności znajdują potwierdzenie w treści znajdującej się w aktach dokumentacji nadesłanej przez komornika sądowego, kserokopiach potwierdzeń dokonanych przez oskarżonego przelewów, także w treści zeznań świadka E. S. – przedstawicielki ustawowej małoletniego A. Z.. Sąd nie dał wiary oskarżonemu jakoby nie dokonanie części wpłat świadczeń alimentacyjnych – w okresie marzec – maj 2018 r. – wynikało z braku obiektywnych możliwości wywiązania się z tego obowiązku. W ocenie Sądu okoliczności, na które powołuje się oskarżony, niewątpliwie wskazują na trudną sytuację osobistą, w jakiej się wówczas znajdował, nie mniej jednak nie wyłączają jego winy odnośnie wywiązywania się w terminie z obciążającego go obowiązku alimentacyjnego wobec syna. Oskarżony miał świadomość, iż powinien dokonywać co miesięcznych wpłat rat alimentacyjnych, wiedział, że tylko taki sposób jego realizacji jest zgodny z charakterem i funkcją tego obowiązku, którego celem jest bieżące zabezpieczenie materialne osób, które nie są w stanie samodzielnie się utrzymywać. Również okoliczność, że oskarżony pozostawał bez stałego zatrudnienia w ocenie Sądu nie stanowiła przeszkody w przynajmniej częściowym bieżącym realizowaniu tego obowiązku. Oskarżony był w tym okresie formalnie zarejestrowany jako bezrobotny, jednakże do czasu podjęcia prac sezonowych na giełdzie spożywczej w B., jak twierdził, utrzymywał się z różnych prac dorywczych, tym samym osiągał jakieś dochody i miał obiektywną możliwość chociażby częściowego wywiązania się z tego obowiązku i bieżącego dostarczania środków utrzymania na rzecz syna, lecz tego nie czynił. Podkreślić także należy, iż oskarżony jest osobą młodą, zdrową, tym samym nie istniały obiektywne przeszkody uniemożliwiające mu podjęcie starań w celu uzyskania zatrudnienia. W tych okolicznościach twierdzenie oskarżonego jakoby jego zachowanie nie stanowiło uchylania się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego we wskazanym wyżej okresie, należy potraktować jako przyjętą linię obrony i próbę usprawiedliwienia swojego zachowania.

Zeznania świadka E. S. – matki małoletniego A. Z. – Sąd uznał za wiarygodne, aczkolwiek w zakresie wywiązania się przez oskarżonego z obowiązku alimentacyjnego w okresie objętym zarzutem, jako mające charakter uzupełniający. E. S. nie miała szczegółowej wiedzy odnośnie częstotliwości i wysokości wpłat dokonywanych przez oskarżonego, albowiem oskarżony nie dokonywał tych wpłat bezpośrednio na jej rzecz. Świadek potwierdziła, iż oskarżony utrzymywał kontakt z synem, zabierał syna na kilka dni w czasie wakacji, na weekendy, przekazywał jej dodatkowe pieniądze, między innymi na sfinansowanie udziału syna w obozie piłkarskim, czy też kupował synowi prezenty np. hulajnogi. Zeznania świadka są zgodne z treścią wyjaśnień oskarżonego, a także dowodami z dokumentów nadesłanych przez Komornika Sądowego oraz kopii potwierdzeń przelewów dokonanych przez oskarżonego. Z relacji

E. S. wynika, że małoletni A. Z. w okresie objętym zarzutem miał zapewnione podstawowe potrzeby życiowe. Świadek korzystała ze środków otrzymywanych z Funduszu Alimentacyjnego, otrzymywała świadczenie „500+”, także zasiłek rodzinny, ponadto pomagała jej matka. Źródłem utrzymania były także dywidendy z udziałów, jaki posiadała w spółce kapitałowej.

Odnosnie pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie, w postaci: zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji alimentów (k. 2, 35), kopii wyroku (k. 3-3v), dokumentacji nadesłanej przez Komornika Sądowego (k. 59-63), dowodów wpłat i zaświadczenia o dokonanych wpłatach (k. 78-79v), umowy zlecenia (k. 91-92), zaświadczenia z Urzędu Pracy (k. 93), kopii dowodów wpłat, paragonów i faktury VAT (k. 94-98, 115, 122), sąd uwzględnił je przy ustalaniu stanu faktycznego nie znajdując podstaw do zakwestionowania ich autentyczności ani prawdziwości zawartych w nich treści.

W świetle zgromadzonego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że oskarżony Ł. Z. w okresie od 31 maja 2017 r. do 16 lipca 2018 r. uchylał się od wykonania ciążącego na nim z mocy wyroku Sądu Rejonowego w. (...) z dnia (...), sygn. akt (...) obowiązku alimentacyjnego określonego w/w wyrokiem co do wysokości przez niełożenie na utrzymanie syna A. Z., przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości przekroczyła równowartość trzech świadczeń okresowych. Swoim zachowaniem wypełnił ustawowe znamiona występku z art. 209 § 1 k.k. Na podstawie art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu nadanym ustawą z 23.03.2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. poz. 952), odpowiada ten, kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Uchylanie się nakłada obowiązek wykazania, że sprawca miał obiektywną możliwość dostarczania środków utrzymania, lecz tego nie czynił (podobnie wyrok SN z 9.05.1995 r., III KRN 29/95, OSNKW 1995/9–10, poz. 64). „Brak możliwości wykonania obowiązku łożenia może wynikać z tego, że sprawca w okresie objętym zarzutem miał status bezrobotnego bez prawa do zasiłku, że nie było dla niego ofert pracy w urzędzie pracy, że był obłożnie chory albo wymagał kosztownego leczenia, na które musiał przeznaczyć środki, którymi dysponował. Źródłem niemożliwości wykonania obowiązku mogą być również liczne zobowiązania publicznoprawne, powstałe zwłaszcza przed okresem niealimentacji, a przede wszystkim zajęcia komornicze oraz toczące się egzekucje dotyczące tych zobowiązań. Znamiona przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. zostaną wyczerpane, gdy łączna wysokość powstałych wskutek uchylania się zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeśli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Pierwsza sytuacja zachodzi wówczas, gdy sprawca przez okres łącznie co najmniej 3 miesięcy nie zapłaci w całości alimentów. Wchodzi ona w grę również wtedy, gdy sprawca co prawda płaci w terminie, ale kwoty mniejsze, natomiast suma zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń.” (tak J. Lachowski w” Komentarzu do art. 209 k.k., Lex Omega). Mając powyższe na uwadze Sąd nie miał wątpliwości, że zachowanie oskarżonego Ł. Z. wypełnia ustawowe znamiona występku z art. 209 § 1 k.k. W sprawie bezsporne jest bowiem, iż w okresie objętym zarzutem oskarżony Ł. Z. nie wywiązywał się w sposób prawidłowy zgodny z treścią wyroku sądu obowiązku alimentacyjnego względem małoletniego syna. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego oskarżony nie dokonał wpłat świadczeń alimentacyjnych za miesiące: czerwiec, październik i listopad 2017 r. oraz za miesiące marzec, kwiecień i maj 2018 r., zaś łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości przekroczyła równowartość trzech świadczeń okresowych. Sąd nie miał żadnych wątpliwości, że oskarżony miał obiektywną możliwość wywiązania się z tego obowiązku. Pomimo, że oskarżony pozostawał bez stałego zatrudnienia, okoliczność ta w ocenie Sądu nie stanowiła przeszkody w przynajmniej częściowym bieżącym realizowaniu tego obowiązku. Oskarżony był w tym okresie formalnie zarejestrowany jako bezrobotny, jednakże do czasu podjęcia prac sezonowych na giełdzie spożywczej w B., utrzymywał się z różnych prac dorywczych, tym samym osiągał dochody i miał obiektywną możliwość chociażby częściowego wywiązania się z tego obowiązku i bieżącego dostarczania środków utrzymania na rzecz syna, lecz tego nie czynił. Przeszkody w bieżącym realizowaniu obowiązku alimentacyjnego nie mogła także stanowić trudna sytuacja osobista, w jakiej znalazł się po śmierci rodziców. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika, aby oskarżony z tego powodu był osobą niezdolną do wykonywania pracy zarobkowej, czy też osobą chorą, która wymagałaby kosztownego leczenia, na które musiałby

przeznaczyć środki, którymi dysponował. Oskarżony miał świadomość, iż powinien dokonywać co miesięcznych wpłat rat alimentacyjnych, wiedział, że tylko taki sposób jego realizacji jest zgodny z charakterem i funkcją tego obowiązku, którego celem jest bieżące zabezpieczenie materialne swojego małoletniego syna, który nie był w stanie samodzielnie się utrzymywać. Okoliczność, że oskarżony, za wyjątkiem wskazanych wyżej okresów, w okresie objętym zarzutem wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego, co potwierdza zgromadzony materiał dowodowy, podobnie jak to, że utrzymywał kontakt z synem, przekazywał sporadycznie dodatkowe środki pieniężne na sfinansowanie potrzeb syna, ponadto w późniejszym okresie niejako „nadpłacał” istniejące zaległości, nie wyłącza winy oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu, ale wpływa na ocenę stopnia winy oraz szkodliwości społecznej popełnionego czynu.

Sąd zdecydował o zastosowaniu wobec oskarżonego Ł. Z. najłagodniejszego środka związanego z poddaniem sprawcy próbie w postaci warunkowego umorzenia postępowania, unormowanego w art. 66 i 67 k.k. Ł. Z. dopuścił się przestępstwa, które jest zagrożone karą grzywny, ograniczenia wolności oraz pozbawienia wolności do roku. Stopień winy Ł. Z. i stopień społecznej szkodliwości popełnionego przez niego przestępstwa nie są znaczne. O powyższym świadczą okoliczności przedmiotowe popełnionego czynu, w szczególności fakt, iż z całego okresu objętego zarzutem oskarżony nie dokonał bieżących wpłat świadczeń alimentacyjnych jedynie za miesiące czerwiec, październik i listopad 2017 r. oraz za miesiące marzec, kwiecień i maj 2018 r. Sąd uwzględnił natomiast okoliczność, że za wyjątkiem wskazanych wyżej okresów, w okresie objętym zarzutem oskarżony na bieżąco wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego, ponadto utrzymywał kontakt z synem, spędzał z nim czas w trakcie wakacji, weekendów, co więcej oskarżony przeznaczał dodatkowe środki pieniężne na sfinansowanie potrzeb syna, w tym wyjazdów na obozy, kupowanie prezentów, wreszcie dokonywał także wyższych miesięcznych wpłat, w sytuacji gdy umożliwiała mu to jego aktualna sytuacja finansowa, na poczet świadczeń alimentacyjnych niż określone w treści wyroku sądowego nakładającego obowiązek alimentacyjny wobec syna, chcąc w ten sposób niejako „nadpłacić” istniejące zaległości. Stwierdzić zatem należy, iż postawa, oskarżonego wskazuje, iż jest osobą wykazującą wolę i chęć aktywnego uczestniczenia w życiu małoletniego A. Z., ponadto osobą, która zdawała sobie sprawę z istniejących zaległości w realizacji obowiązku alimentacyjnego i te zaległości starała się sukcesywnie zmniejszać. W ocenie Sądu okoliczności te, mając na uwadze także dotychczasową niekaralność oskarżonego, wskazują na to, iż istnieje pozytywna prognoza odnośnie zgodnego z prawem zachowania się oskarżonego w przyszłości, albowiem właściwości i warunki osobiste Ł. Z. oraz jego dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo warunkowego umorzenia postępowania będzie on przestrzegał porządku prawnego, a w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa. Sąd wyznaczył okres próby wynoszący 1 rok, który w pełni pozwoli zweryfikować trafność postawionej wobec Ł. Z. pozytywnej prognozy kryminologicznej.

W celu zadośćuczynienia społecznemu poczuciu sprawiedliwości, jak również w celu wyrównania małoletniemu pokrzywdzonemu uszczerbkowi majątkowego, jaki poniósł w związku bezprawnym zachowaniem oskarżonego, Sąd zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody poprzez zapłatę zaległych alimentów za okres wskazany w treści zarzucanego czynu w kwocie 800 zł, uwzględniając dodatkowe wpłaty oskarżonego tytułem finansowania obozów syna, czy też wpłaty przewyższające zasadzoną wysokość alimentów. Ponadto Sąd zobowiązał oskarżonego do bieżącego wykonywania ciążącego na nim obowiązku łżenia na utrzymanie syna A. Z..

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k. oraz art. 7 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.), uznając, iż brak jest przesłanek do zwolnienia oskarżonego od obowiązku ich poniesienia.